

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

שם השיעור: איך עבדו בעלי המסורה? עיון במסורה של שני כתבי יד

(il.ac.biu@Ofer.Yosef) שם המרצה: פרופ' יוסף עופר

א. ר' מאיר הלוי אבולעפיה (1170-1244), מסורת סייג לתורה , הקדמה: חשתי להחליץ ולדרוש ולחקור אחר הספרים המוגהים והמדוקדקים ואחר המסורות המדוקדקות ולעמוד על מחלקותם.

ב. בשורש 'שם': "ויקרא האדם שמות". מלא וי"ו כתיב, ומסרה עליהן תשעה מלאים וי"ו... "אשר נקבו בשמות". במקצת נוסחי דיקי מלא וי"ו כתיב. ואית דמסר עליה מלא. ומסורת' קדמיתא שמת גרידא בלחוד קא חשיב. ... ואית נוסחי דכתב בהון אשר נקבו בש מת חסר, ומסור' קדמאה מסייעא להון. ג. יעקב בן חיים (אדוניהו 1470-1538): ובהיות כי ראיתי התועלת הגדול הנמשך מהמסרה... גליתי אוזן השר מס' דניאל בומברגי יצ"ו... אז שם כל מאמצי כחו לשלוח בכל אלו הגלילות לחפש כל מה שימצא מהמסרה, ות"ל נתגלגלו לידינו מספרי המס' מה שאיפשר להתגלל

ד. יי' א-להי צ-באות יי"ב וסימ' נמסר בעמוס סימן ה'. אמר המעתיק: חזינא פלוגתא ביני נוסחי ספרי המסורה. בחד כתוב יי' א-להי צ-באות יי"ב ובחד כתוב יג'. אמנם לעניות דעתין נראה למימר דאינון י"ג, ...ונסחא דכתיב יי"ב טעות

ה. והשם יודע כמה טורח עברתי על זה... ובהגהת הפסוקים לא היה איפשר שהיתי יכול להגיה א"כ שהייתי יודע כל הכ"ד על פה זזה נעלם ממני. ואלולי ספר א' הנקרא שמו קונקור"דנסי"א... לא היה באפשר שהייתי יכול להגיה.

כתיבה איטלקית, המאה ה-13, (דף 144) Harley ו. כתב-יד לונדון, הספרייה הבריטית, 5711-5710

ע"א) (למטה): זה שאני רוצה לכתוב"ב שייך מעבר לדף כי אין לי מסורת מז"ה הדף

חזקו ג' וסימניהון

חזקו ואמצו אל תראו חזקו ואמצו כי ככה. מפני מלך אשור. ויכה ג' וסימניהון

ואת מקדה לכד גם אתה דל ככה ויתן יי' לכיש. סימן לכישה ויתן עליה וילחם בה

עגלתה ויחנו עליה וילחמו עליה. חברונה וילחמו עליה. לא חיסר לי מסורת בכל זה כי אם באילו ג' ש

ורות כי כל מה שכתבתי הוא שייך שבח לאל בעמודים שלו כי אם אילו

ג' שורות

ז. 186 ע"א: "לא מצאתי מסורת הנה למלואת, אך בכל מקום ש"ל) =שבח לאל) היה לי דיי כי אם הנה". ח.

249 ע"א: " וזה עזיה שאני רוצה לכתוב שייך מעבר לדף עזיה ד' בקרי' ג' כת' ה' וחד כת' א' וסימניהון שלם

בן יבש (מל"ב טו 13) ויקשר קשר (מל"ב טו 30) עזיה בן צ"ל כת' (עזיא העשתרתי) דה"א יא 44. וכל

" יב' דכו' כת' ה' ובת' כת' א'. וכדי למלאות דין ה' שור ות כתבתיו הנה ליפותם

ט. 150 ע"ב: "לגבלותיה ד' בקרי' וסימניהון. זאת הארץ. זאת תהיה לכם הארץ, בני בנימן. ויכלו

לנחל. נראה לי דאילין ב' בתור' וב'

בנביאים

י. 169 ע"א: כלהון בשא'רן] קרי'ה] מן התור'ה] // 183 ע"ב: אין שום מהם בתור'ה]! כולה' בשאר' קרי'ה]ה]

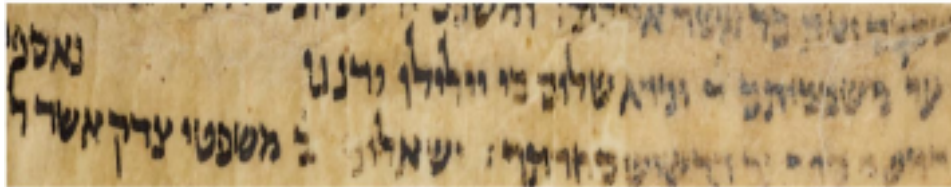
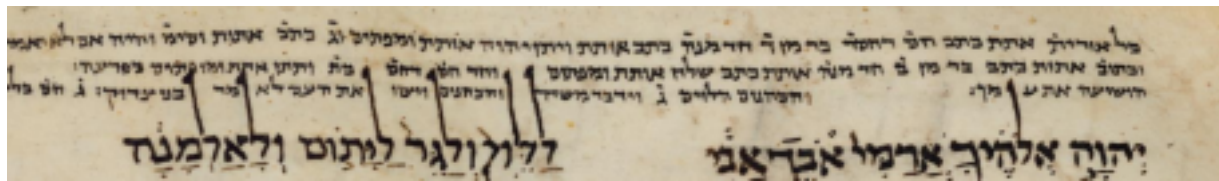
וישבע (Deut ונקח את ארצם) 7:29 Num יא . 147 ע"ב: "לנחלה ט'ו' בקרי' וסימניהון ולבני לוי) 21:18

ויברכהו יהושע) 13:14 Josh) על כן היתה חברון) 14:14 Josh) ויקח יהושע) 23:11 Josh 9:14) (משה

כי השבע השביע זה המסרת נמחק פעמים והוא יפה המחק. כי Josh) ואת עצמות יוסף) Josh) 32:24)

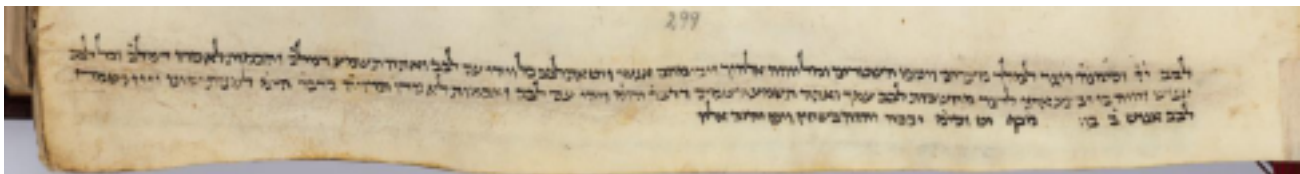
א'ע'פ'י שה וא על המחק אינו נראה הרבה וקשה לי מאד על המחק הזה ולא יכולתי עשות בענין אחר כי כך מצאתיה.

(:יב. כתב-יד ששון 1053 (1 ש): המסרן הראשון והמסרן השני) עמ' 180 למעלה

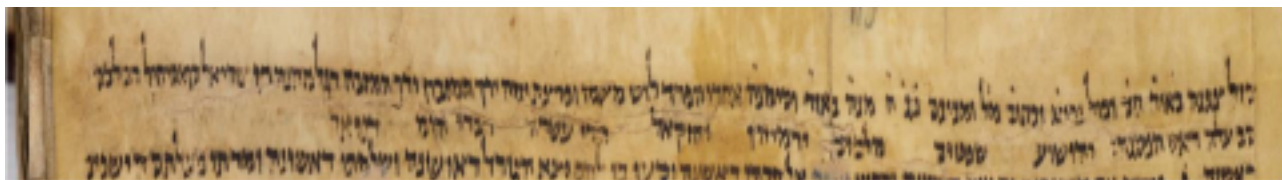
יג. יט' 2 נז (412): על מסקבותם ד' - המסרן פירט שלושה מסוקים והותר רווח למסוק הרביעי.

-----	מספ יט וסימני	למסוקים
35 כח	יככה והוזה בשחין	הענין
14 ו	ויסר והוזה אליו	הענין

יד. מניין ידע המסרן שיש 19 היקריות אם לא ידע היכן הן. מ' כף יט - המסרן פירט רק שני פסוקים והותר שורה וחצי ריקות להשלמת הפירוט.

-----	וזכרתי כי וסימנתי	וזכרתי כי וסימנתי
22 יח	וימנו משום	בר' יח 22
10 יט	ויהי כדבר	שמי יט 10
7 יז	ויהי בתקן	במ' יז 7
33 כא	ויעלו דרך שבעה	במ' כא 33
24 א	ויעלו הנהר	דב' א 24
20 ח	אמשי הני	יהו' ח 20
21 יח	וימנו ויכסו	שופ' יח 21
42 כ	למנו אהל	שופ' כ 42
45 כ	וימנו הנהר	שופ' כ 45
47 כ	וימנו הנהר	שופ' כ 47
33 לב	אלי ערף ולא מים	יר' לב 33
14 יג	וימנו יהודה	דהי' יג 14
24 דהי' כ	ויהודה בא על המצפה	דהי' כ 24

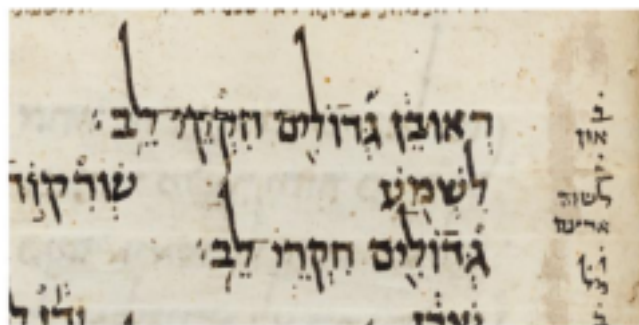

"כול צפנה באור" חס', וכול נביא' וכתוב' מל'. ומנינם נ'ג'. ח' מנה' באור' וסימנה' <...>

יהושוע שפטים מלכים ירמיהו יחזקאל תרי עשר דברי הימ' [דניאל]

טז.

סימוני המסרן השני לתיקון הכתיב (שלא בוצעו)
נמצאו 53 מקרים. ב-32 מהם יש מסורה מפורשת בענין באותו העמוד.
ב-15 מקרים נמצאה מסורה במקום אחר בכתב היד.

הערת מסורה קטנה בפסוק הבא: ו' מל"

בפסוק שלנו לא יכולה לבוא הערת מסורה כי הוא לא מן הנמנים.